

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет економічних наук
Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

“31” 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Бізнес у сфері послуг»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Розробник

Руда А.С.

Завідувач кафедри економіки та підприємництва

Кузьменко О.Б.

Гарант освітньої програми

Семенчук І.М.

В.о. декана факультету економічних наук

Філімонова О.Б.

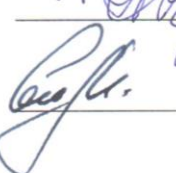
Директор Навчально-наукового інституту
післядипломної освіти

Норд Г.Л.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2020 рік

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Назва дисципліни	Економічний аналіз	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітня програма	Бізнес у сфері послуг	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	3 курс	
Навчальний рік	2020-2021 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
		315з
	6	9
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредитів / 120 годин	
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма
	– лекції	8
	– семінарські заняття (практичні, лабораторні, підгрупові)	4
	– годин самостійної роботи студентів	78
Відсоток аудиторного навантаження	45%	13%
Мова викладання	Українська	
Форма підсумкового контролю	Залік	Залік

Розділ 2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Для ефективного управління підприємством необхідні фахівці, які вміло володіють аналітичними методами та прийомами аналізу, так як перед прийняттям будь-якого управлінського рішення необхідно провести аналітичне дослідження економічних явищ, процесів, фінансового стану суб'єкта господарювання. Правильно проведений аналіз дозволяє виявити можливості і загрози зовнішнього середовища, виробничі і фінансові ризики, визначити вплив факторів і виявити резерви підвищення ефективності функціонування підприємства, розробити подальшу стратегію розвитку суб'єкта господарювання.

Предметом економічного аналізу є причинно-наслідкові зв'язки економічних процесів діяльності підприємств. Вивчення економічних процесів, які відбуваються в результаті господарсько-фінансової діяльності підприємств, резервів та шляхів підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання та зміцнення їх конкурентоспроможності є важливим моментом підготовки бакалаврів обліку і оподаткування; підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; фінансів, банківської справи та страхування; з менеджменту.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Економічний аналіз» є набуття студентами системних знань щодо наукових основ економічного аналізу, його методу та методології, організації інформаційного забезпечення, використання економіко-логічних та економіко-математичних методів і моделей для вивчення економіки підприємств, а також методичних основ аналізу найважливіших показників виробничо-фінансової діяльності підприємства.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Економічний аналіз» є такі:

- ознайомити студентів із методами і прийомами економічного аналізу;
- сформулювати у студентів аналітичне мислення, вміння і навички використання аналітичних інструментів для об'єктивного оцінювання господарських операцій;
- навчити самостійно виявляти та використовувати резерви підвищення ефективності господарської діяльності.

Розроблена програма відповідає освітнім програмам та орієнтована на **формування компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 2	Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях бізнесу в сфері послуг
	ЗК 6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 2	Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних і біржових структур.
	СК 7	Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних та біржових структур.
	СК 10	Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності бізнесу у сфері послуг, підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.
	СК 12	Здатність до аналізу, планування та управління грошовими потоками та фінансово-економічними результатами бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних і біржових структур.

2.2. Передумови для вивчення дисципліни

Курс "Економічний аналіз" покликаний посилити економічну та аналітичну підготовку студентів, надати їм необхідні теоретичні знання і практичні навички здійснення аналізу господарської діяльності підприємств. Дана дисципліна викладається на третьому курсі і пов'язана з такими дисциплінами, як "Основи економічної теорії", "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Маркетинг", "Менеджмент", "Статистика", "Бухгалтерський облік", "Економіка підприємства", "Фінанси", "Математика для економістів", та ін.

2.3. Очікувані результати навчання

знати:

- сутність, зміст, види економічного аналізу;
- методи обробки економічної інформації, способів та прийомів економічного аналізу;
- методики проведення економічного аналізу діяльності підприємства, зокрема аналізу виробничих ресурсів, виробничого процесу, фінансових результатів та фінансового стану підприємства.

вміти:

- здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань;
- розраховувати аналітичні показники, інтерпретувати отримані результати;
- розробляти й аналізувати факторні моделі;
- формувати за результатами проведеного аналізу пропозиції щодо поліпшення результатів діяльності та фінансового стану підприємства.

Відповідно до освітніх програм очікувані **результати навчання** включають вміння:

ПРН 1	Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
ПРН 2	Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
ПРН 5	Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
ПРН 12	Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
ПРН 17	Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.
ПРН 20	Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.
ПРН 22	Застосовувати методи та інструменти аналізу, планування та управління грошовими потоками та фінансово-економічними результатами бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

3.1 Денна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота
1.	Теоретичні основи економічного аналізу	2	4	5
2.	Елементарні методи аналізу господарської діяльності	2	4	5
3.	Методика факторного аналізу	2	4	8
4.	Евристичні прийоми в економічному аналізі	2	4	8
5.	Аналіз виробництва та реалізації продукції підприємства	2	4	8
6.	Аналіз ресурсного забезпечення діяльності підприємства	2	4	8
7.	Аналіз витрат підприємства і собівартості продукції	2	4	8
8.	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	2	4	8
9.	Аналіз фінансового стану підприємства	2	4	8
Всього за курсом		18	36	66

3.2 Заочна форма навчання

Група 315з

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота
1.	Теоретичні основи економічного аналізу	1	-	9
2.	Елементарні методи аналізу господарської діяльності	1	2	9
3.	Методика факторного аналізу	2	2	9
4.	Евристичні прийоми в економічному аналізі	-	-	9
5.	Аналіз виробництва та реалізації продукції підприємства	2	-	9
6.	Аналіз ресурсного забезпечення діяльності підприємства	2	-	9
7.	Аналіз витрат підприємства і собівартості продукції	-	-	8
8.	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	-	-	8
9.	Аналіз фінансового стану підприємства	-	-	8
Всього за курсом		8	4	78

Розділ 4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

4.1.1. План лекцій для денної форми навчання

№ лекції	Кількість годин	Тема лекції	Ключові питання, які розглядаються
Лекція 1	2	Теоретичні основи економічного аналізу	Зміст і предмет економічного аналізу. Задачі і принципи економічного аналізу. Види економічного аналізу. Метод, методика, способи і прийоми економічного аналізу. Інформаційна база економічного аналізу.
Лекція 2	2	Елементарні методи аналізу господарської діяльності	Використання абсолютних, відносних та середніх величин в економічному аналізі. Метод деталізації показників. Суть і види групувань в економічному аналізі. Методи оброблення динамічних рядів. Балансовий і сальдовий методи. Прийоми графічного і табличного відображення даних в економічному аналізі. Методичний прийом порівняння в аналітичних дослідженнях.
Лекція 3	2	Методика факторного аналізу	Поняття та завдання факторного аналізу. Методи детермінованого факторного аналізу. Методи стохастичного аналізу.
Лекція 4	2	Евристичні прийоми в економічному аналізі	Сутність та види евристичних методів дослідження. Експертне оцінювання середовища підприємства методом SWOT.
Лекція 5	2	Аналіз виробництва та реалізації продукції підприємства	Завдання аналізу виробництва та реалізації продукції. Джерела інформації. Аналіз динаміки і структури обсягу виробленої (реалізованої) продукції. Аналіз номенклатури, комплектності та асортименту. Аналіз сезонності та ритмічності виробництва (реалізації) продукції. Аналіз якості продукції.
Лекція 6	2	Аналіз ресурсного забезпечення діяльності підприємства	Аналіз використання трудових ресурсів. Завдання аналізу трудових ресурсів. Джерела інформації. Аналіз забезпеченості підприємства кадрами. Аналіз використання робочого часу. Аналіз продуктивності праці. Аналіз використання фонду оплати праці. Аналіз використання матеріальних ресурсів. Завдання аналізу. Джерела інформації. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами. Особливості аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів. Аналіз використання основних засобів та виробничих потужностей. Завдання аналізу та джерела інформації. Аналіз основних засобів підприємства. Структура і динаміка основних засобів. Аналіз стану основних засобів підприємства. Аналіз ефективності використання основних засобів.
Лекція 7	2	Аналіз витрат підприємства і собівартості продукції	Значення, завдання і джерела даних аналізу витрат підприємства та собівартості продукції. Система показників рівня витрат і собівартості продукції. Класифікація видів витрат і об'єктів аналізу.

			Аналіз динаміки і структури витрат в розрізі економічних елементів і статей калькуляції. Аналіз рівня витрат на 1 гривню товарної продукції. Аналіз собівартості найважливіших видів продукції.
Лекція 8	2	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	Значення, завдання та джерела даних аналізу фінансових результатів. Загальна оцінка фінансових результатів підприємства. Аналіз операційного та валового прибутку. Аналіз показників використання прибутку. Аналіз показників і факторів рентабельності.
Лекція 9	2	Аналіз фінансового стану підприємства	Основні положення, значення, завдання та джерела аналізу фінансового стану. Оцінка майнового стану підприємства та джерел його формування. Аналіз показників фінансової стійкості. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства. Аналіз ділової активності підприємства.

4.1.2. План лекцій для заочної форми навчання

315з

№ лекції	Кількість годин	Тема лекції	Ключові питання, які розглядаються
Лекція 1	1	Теоретичні основи економічного аналізу	Зміст і предмет економічного аналізу. Задачі і принципи економічного аналізу. Види економічного аналізу. Метод, методика, способи і прийоми економічного аналізу. Інформаційна база економічного аналізу.
	1	Елементарні методи аналізу господарської діяльності	Використання абсолютних, відносних та середніх величин в економічному аналізі. Метод деталізації показників. Суть і види групувань в економічному аналізі. Методи оброблення динамічних рядів. Балансовий і сальдовий методи. Прийоми графічного і табличного відображення даних в економічному аналізі. Методичний прийом порівняння в аналітичних дослідженнях.
Лекція 2	2	Методика факторного аналізу	Поняття та завдання факторного аналізу. Методи детермінованого факторного аналізу. Методи стохастичного аналізу.
Лекція 3	2	Аналіз виробництва та реалізації продукції підприємства	Завдання аналізу виробництва та реалізації продукції. Джерела інформації. Аналіз динаміки і структури обсягу виробленої (реалізованої) продукції. Аналіз номенклатури, комплектності та асортименту. Аналіз сезонності та ритмічності виробництва (реалізації) продукції. Аналіз якості продукції.
Лекція 4	2	Аналіз ресурсного забезпечення діяльності підприємства	Аналіз використання трудових ресурсів. Завдання аналізу трудових ресурсів. Джерела інформації. Аналіз забезпеченості підприємства кадрами. Аналіз використання робочого часу. Аналіз продуктивності праці. Аналіз використання фонду оплати праці. Аналіз використання матеріальних ресурсів. Завдання аналізу. Джерела інформації. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами. Особливості аналізу ефективності

			використання матеріальних ресурсів. Аналіз використання основних засобів та виробничих потужностей. Завдання аналізу та джерела інформації. Аналіз основних засобів підприємства. Структура і динаміка основних засобів. Аналіз стану основних засобів підприємства. Аналіз ефективності використання основних засобів.
--	--	--	---

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

4.2.1. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять для денної форми навчання

№ семінару	Кількість годин	Тема семінару	Ключові питання, які розглядаються
Семінар 1	2	Теоретичні основи економічного аналізу	1.1 Об'єкт, предмет економічного аналізу. 1.2 Основні категорії економічного аналізу. 1.3 Види економічного аналізу. 1.4 Метод, методика, способи і прийоми економічного аналізу.
Семінар 2	2	Теоретичні основи економічного аналізу	1.1 Поняття та класифікація джерел економічної інформації. 1.2 Використання звітності підприємства в економічному аналізі.
Семінар 3	2	Елементарні методи аналізу господарської діяльності	1.1 Використання абсолютних, відносних та середніх величин в економічному аналізі. 1.2 Метод деталізації показників. 1.3 Суть і види групувань в економічному аналізі. 1.4 Методи оброблення динамічних рядів.
Семінар 4	2	Елементарні методи аналізу господарської діяльності	1.1 Балансовий і сальдовий методи. 1.2 Прийоми графічного і табличного відображення даних в економічному аналізі. 1.3 Методичний прийом порівняння в аналітичних дослідженнях.
Семінар 5	2	Методика факторного аналізу	1.1 Поняття та завдання факторного аналізу. 1.2 Побудова факторної моделі. 1.3 Методи детермінованого факторного аналізу. 1.3.1. Метод ланцюгових підстановок.

			<p>1.3.2. Метод абсолютних різниць.</p> <p>1.3.3. Метод відносних різниць.</p>
Семінар 6	2	Методика факторного аналізу	<p>1.1 Методи детермінованого факторного аналізу.</p> <p>1.1.1. Індексний метод.</p> <p>1.1.2. Метод інтегрування.</p> <p>1.1.3. Метод логарифмування.</p> <p>1.1.4. Методи стохастичного факторного аналізу.</p>
Семінар 7	2	Евристичні прийоми в економічному аналізі	<p>1.1. Експертні методи.</p> <p>1.2. Психологічні методи.</p>
Семінар 8	2	Евристичні прийоми в економічному аналізі	<p>1.1. Експертне оцінювання середовища підприємства методом SWOT.</p> <p>1.1.1. SWOT-аналіз зовнішнього середовища (макро- і мезооточення).</p> <p>1.1.2. SWOT-аналіз внутрішнього середовища.</p> <p>1.1.3. Побудова матриці SWOT.</p>
Семінар 9	2	Аналіз виробництва та реалізації продукції підприємства	<p>1.1. ABC-аналіз товарного асортименту.</p> <p>1.2. XYZ-аналіз стабільності продажів товарів.</p>
Семінар 10	2	Аналіз виробництва та реалізації продукції підприємства	<p>1.1. Аналіз динаміки і структури обсягу виробленої (реалізованої) продукції.</p> <p>1.2. Аналіз сезонності та ритмічності виробництва (реалізації) продукції.</p> <p>1.3. Аналіз якості продукції.</p>
Семінар 11	2	Аналіз ресурсного забезпечення діяльності підприємства	<p>1.1. Аналіз використання трудових ресурсів.</p> <p>1.1.1. Аналіз забезпеченості підприємства кадрами.</p> <p>1.1.2. Аналіз використання робочого часу.</p> <p>1.1.3. Аналіз продуктивності праці.</p>
Семінар 12	2	Аналіз ресурсного забезпечення діяльності підприємства	<p>1.1. Аналіз використання матеріальних ресурсів.</p> <p>1.1.1. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами.</p> <p>1.1.2. Ефективність використання матеріальних ресурсів.</p> <p>1.2. Аналіз використання основних засобів та виробничих потужностей.</p>

			<p>1.2.1 Структура і динаміка основних засобів.</p> <p>1.2.2 Аналіз стану основних засобів підприємства.</p> <p>1.2.3 Аналіз ефективності використання основних засобів.</p>
Семінар 13	2	Аналіз витрат підприємства і собівартості продукції	<p>1.1. Система показників рівня витрат і собівартості продукції.</p> <p>1.2. Класифікація видів витрат і об'єктів аналізу.</p>
Семінар 14	2	Аналіз витрат підприємства і собівартості продукції	<p>1.1. Аналіз операційних витрат і собівартості продукції.</p> <p>1.1.1. Релевантні витрати.</p> <p>1.1.2. Справжні та альтернативні витрати.</p> <p>1.1.3. Вплив постійних витрат на розмір собівартості.</p>
Семінар 15	2	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	<p>1.1. Загальна оцінка фінансових результатів підприємства.</p> <p>1.2. Аналіз показників і факторів рентабельності.</p>
Семінар 16	2	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	<p>1.1. CVP-аналіз.</p> <p>1.1.1. Визначення точки беззбитковості.</p> <p>1.1.2. Визначення обсягу реалізації необхідного для отримання цільового прибутку.</p> <p>1.1.3. Визначення впливу зміни обсягу реалізації на прибуток.</p> <p>1.1.4. Розрахунок коефіцієнта фінансового важеля.</p>
Семінар 17	2	Аналіз фінансового стану підприємства	<p>1.1. Оцінка майнового стану підприємства та джерел його формування.</p> <p>1.2. Аналіз показників фінансової стійкості.</p>
Семінар 18	2	Аналіз фінансового стану підприємства	<p>1.1. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.</p> <p>1.2. Аналіз ділової активності підприємства.</p>

4.2.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять для заочної форми навчання

315з

№ семінару	Кількість годин	Тема семінару	Ключові питання, які розглядаються
Семінар 1	2	Елементарні методи аналізу господарської діяльності	1.1 Балансовий і сальдовий методи. 1.2 Прийоми графічного і табличного відображення даних в економічному аналізі. Методичний прийом порівняння в аналітичних дослідженнях.
Семінар 2	2	Методика факторного аналізу	1.1 Поняття та завдання факторного аналізу. 1.2 Побудова факторної моделі. 1.3 Методи детермінованого факторного аналізу. 1.3.1 Метод ланцюгових підстановок. 1.3.2 Метод абсолютних різниць. 1.3.3 Метод відносних різниць.

4.3. Завдання для самостійної роботи

4.3.1. Підготовка до семінарських занять: обробка лекційного матеріалу та самостійне вивчення окремих питань теми.

4.3.2. Тематика доповідей (денна форма навчання):

1. Аналіз основних факторів впливу на розширення асортименту продукції.
2. Аналіз впливу зміни якості продукції на зміну обсягу виробництва, доходу від реалізації продукції, прибутку від операційної діяльності підприємства.
3. Алгоритм аналізу ритмічності виробництва продукції.
4. Аналіз виконання договірних зобов'язань з відвантаження продукції.
5. Аналіз збуту продукції підприємства.
6. Аналіз розрахунків з покупцями готової продукції.
7. Особливості аналізу виробництва та реалізації продукції в умовах інфляції.
8. Аналіз політики ціноутворення на підприємстві.
9. Аналіз ресурсного потенціалу підприємства та можливостей його нарощування.
10. Аналіз продуктивності праці, її впливу на випуск продукції та прибутковість діяльності підприємства.
11. Розрахунок оптимального розміру замовлення матеріальних запасів.
12. Аналітичне обґрунтування потреби в матеріальних ресурсах.
13. Нормування запасів з урахуванням тривалості операційного циклу і фінансових можливостей підприємства.
14. Аналіз екстенсивного та інтенсивного використання виробничого обладнання підприємства.
15. Особливості розрахунку показників ефективності використання основних засобів підприємств різних галузей економіки.

16. Сутність і значення аналізу взаємозв'язку витрат та обсягу реалізації продукції підприємства.
17. Методика визначення постійних витрат діяльності підприємства.
18. Аналіз адміністративних витрат.
19. Аналіз витрат на збут.
20. Аналіз фінансових витрат.
21. Аналіз втрат від участі в капіталі.
22. Аналіз впливу основних факторів на прямі матеріальні витрати на виробництво продукції підприємства.
23. Прибуток підприємства: економічна сутність та джерела його формування.
24. Характеристика основних елементів методики аналізу фінансових результатів підприємства.
25. Вплив структури реалізованої продукції на прибуток підприємства.
26. Методика аналізу прибутку від фінансової діяльності підприємства.
27. Методика аналізу прибутку від інвестиційної діяльності підприємства.
28. Методика аналізу розподілу чистого прибутку підприємства.
29. Основні резерви збільшення величини прибутку, методика їх розрахунку.
30. Напрями аналізу оподаткованого мінімуму.
31. Факторний аналіз податків з прибутку.
32. Суб'єкти і користувачі аналізу фінансового стану підприємства.
33. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства.
34. Етапи побудови прогнозової фінансової звітності підприємства.
35. Аналіз фінансової стійкості підприємства за рівнем безпеки господарської діяльності.
36. Аналіз якості оборотних активів за показниками: частка важколіквідних оборотних активів у загальній величині оборотних активів, коефіцієнт співвідношення важко- і високоліквідних оборотних активів.
37. Внутрішні причини неплатоспроможності підприємства.
38. Якісні та кількісні критерії оцінювання ділової активності підприємства.
39. Багатофакторний аналіз стійкості економічного зростання підприємства.
40. Взаємозв'язок ділової активності підприємства з його фінансовою стійкістю та платоспроможністю.

Вимоги до самостійної роботи:

- 1) студент обирає одну тему з переліку поданого вище;
- 2) оптимальний розмір самостійної роботи – 5–7 сторінок друкованого тексту без титульного аркушу та списку використаних джерел (Формат сторінки А4. Шрифт – Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Поля: справа, зліва, зверху, знизу – 20 мм);
- 3) структура роботи: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел;
- 4) при підготовці самостійної роботи вкрай важливо спитатися на відповідні темі самостійної роботи першоджерела, на які слід робити посилання.

4.3.3. Тематика контрольних робіт (заочна форма навчання):

1. Контрольна робота з дисципліни «Економічний аналіз» передбачає комплексний аналіз господарської діяльності підприємства за такими основними напрямками:
 - характеристика діяльності підприємства,
 - аналіз витрат та фінансових результатів діяльності підприємства,
 - аналіз рентабельності діяльності,

- аналіз фінансового стану підприємства,
- узагальнення результатів економічного аналізу.

Джерелом інформації для виконання роботи є основні форми фінансової звітності аналізованого підприємства (джерело: <https://smida.gov.ua/> , кожен студент самостійно обирає підприємство, діяльність якого буде аналізувати, при цьому не можна двом чи більше студентам обирати одне й теж підприємство).

Структура роботи має відповідати напрямам дослідження, містити розрахунки показників, діаграми, аналітичні таблиці, а також аналітичні висновки до них.

Робота складається з титульного аркуша, змісту, розрахунково-аналітичної частини, додатків, в яких подають форми звітності підприємства, та списку використаних джерел.

Вимоги до контрольної роботи:

- 5) оптимальний розмір контрольної роботи – 25 – 30 сторінок друкованого тексту без титульного аркуша, списку використаних джерел та додатків (Формат сторінки А4. Шрифт – Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Поля: справа, зліва, зверху, знизу – 20 мм;);
- 6) структура роботи: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Проекційне мультимедійне обладнання: проектор, екран, ноутбук/комп'ютер.

Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint.

Доступ до мережі internet, точка доступу Wi-Fi.

Система електронного навчання Moodle 3.9.

Сервіси відеозв'язку: Google Meet, Zoom, Skype

Розділ 5. Підсумковий контроль

5.1. Питання для підготовки до заліку

1. Процес прийняття управлінських рішень і економічний аналіз.
2. Особливості організації економічного аналізу на підприємстві.
3. Предмет економічного аналізу. Об'єкти та суб'єкти аналізу.
4. Завдання економічного аналізу.
5. Класифікація видів та напрямів економічного аналізу.
6. Основні категорії економічного аналізу.
7. Визначення методу і методики економічного аналізу.
8. Система інформаційного забезпечення підприємств.
9. Особливості застосування абсолютних, відносних і середніх величин.
10. Види середніх величин та їх застосування в аналізі господарської діяльності.
11. Метод деталізації показників. Графічні методи.
12. Балансові зіставлення. Табличний метод подання аналітичної інформації.
13. Прийоми групувань. Динамічні ряди.
14. Види таблиць, які використовують в аналізі, правила їх побудови.
15. Призначення та основні етапи аналітичного групування.
16. Порівняння та його застосування в аналізі. Види порівнянь. Вимоги, які пред'являються до забезпечення порівняльності даних.
17. Види порівнянь, які найчастіше застосовують в аналізі господарської діяльності.
18. Поняття і основні види факторного аналізу.
19. Сутність і призначення методів детермінованого факторного аналізу.
20. Застосування методу ланцюгових підстановок в аналізі господарської діяльності.
21. Основні стадії проведення факторного аналізу.
22. Експертні методи в економічному аналізі.
23. Характеристика етапів SWOT- аналізу.
24. Особливості побудови матриці SWOT.
25. SWOT- аналіз. Використання цього виду аналізу для вивчення потенціальних внутрішніх сильних та слабких сторін підприємства, можливостей та загроз із зовнішнього середовища, величин ризиків.
26. Значення, основні напрями та джерела інформації аналізу виробництва і реалізації продукції.
27. Мета й основні завдання аналізу виробництва і реалізації продукції.
28. Аналіз обсягу виробництва продукції
29. Аналіз номенклатури, асортименту та структури випуску продукції
30. Аналіз якості та конкурентоспроможності продукції
31. Аналіз ритмічності виробництва.
32. Аналіз сезонності виробництва, їх характеристика.
33. Основні завдання аналізу трудових ресурсів і забезпеченості ними підприємства
34. Аналіз динаміки і структури трудових ресурсів підприємства.

35. Аналіз використання робочого часу.
36. Аналіз продуктивності праці.
37. Аналіз складу, структури і технічного стану основних фондів.
38. Аналіз ефективності використання основних фондів.
39. Показники ефективності використання основних фондів.
40. Аналіз стану та використання виробничих запасів.
41. Аналіз забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.
42. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.
43. Значення, основні напрями та джерела інформації аналізу витрат.
44. Аналіз операційних витрат за економічними елементами та калькуляційними статтями.
45. Оцінка витрат на одну гривню вартості продукції.
46. Основні завдання витрат діяльності підприємства.
47. Джерела інформації для аналізу витрат діяльності підприємства.
48. Аналіз виробничої собівартості продукції
49. Загальне оцінювання фінансових результатів діяльності підприємства
50. Аналіз динаміки, складу і структури прибутків підприємства
51. Напрями аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
52. Завдання і джерела інформації для аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
53. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу реалізації та прибутку.
54. Аналіз рентабельності підприємства.
55. Напрями аналізу рентабельності підприємства.
56. Основні джерела інформації для аналізу рентабельності підприємства.
57. Загальне оцінювання фінансового стану підприємства.
58. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
59. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.
60. Аналіз ділової активності підприємства.

5.2. Зразок «нульового» варіанту іспитового/залікового білету

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Рівень вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Навчальна дисципліна

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

1. Процес прийняття управлінських рішень і економічний аналіз (10 балів).
2. Аналіз якості та конкурентоспроможності продукції (10 балів).
3. Результати аналізу операційних витрат ПАТ «СНЕМІЕ» подано в табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Динаміка, склад і структура операційних витрат ПАТ «СНЕМІЕ» за 2017-2018рр.

Показники	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення (+;-)		
	Сума, тис. грн	структура, %	Сума, тис. грн	структура, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %	структури, %
Матеріальні затрати	30000	42.69	32000	44.93	2000	6.67	2.23
Витрати на оплату праці	18300	26.04	17300	24.29	-1000	-5.46	-1.75
Відрахування на соціальні заходи	7869	11.20	7439	10.44	-430	-5.46	-0.75
Амортизація	8500	12.10	7986	11.21	-514	-6.05	-0.88
Інші операційні витрати	5600	7.97	6500	9.13	900	16.07	1.16
Разом витрат	70269	100	71225	100	956	1.36	0.00

За результатами аналізу сформулюйте аналітичний висновок (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту. Протокол № ___ від «___» 20__ року.

Завідувач кафедри

Ю.В. Великий

Екзаменатор

А.С. Руда

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на заліку згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Економічний аналіз» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

6.1.1. Денна форма навчання

II семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Опитування на групових заняттях (передбачено 5 відповідей)	5 x 5 = 25	Протягом семестру
2.	Розв'язування задач на групових заняттях (1 бал за 1 задачу, передбачено по 3 задачі на 10 семінарських заняттях)	30	Протягом семестру
3.	Доповідь	15	Останнє семінарське заняття
4.	Залік	30	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

6.1.2. Заочна форма навчання

9, 10 триместр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Опитування на групових заняттях (передбачено 2 відпові)	5 x 2 = 10	Протягом триместру
2.	Розв'язування задач на групових заняттях (5 балів задачі на 2 семінарських заняттях)	10	Протягом триместру
3.	Контрольна робота	40	Останнє семінарське заняття
4.	Іспит	40	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

6.2.1. Опитування на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 5 балів. Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 5 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;

- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 4 балів ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 2-3 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

6.2.2. Написання контрольної роботи (заочна форма навчання).

Оцінка 40 балів ставиться у випадку: студент дає правильну відповідь, правильно застосовує одержані знання, вміє зробити конкретні логічні висновки по правильно виконаних розрахунках, оформляє роботу згідно вимог.

Оцінка 21-39 балів ставиться у випадку: студент дотримується послідовності при виконанні практичних завдань, роботу виконує чисто, акуратно у відповідності з нормативними вимогами, але можливі несуттєві неточності у висновках, пропозиціях, арифметичних розрахунках, які не змінюють суті одержаних результатів.

Оцінка 11-20 балів ставиться у випадку: студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, але допускає помилки в розрахунках, не вміє чітко формулювати висновки по результатах розрахунків, відчуває труднощі при використанні методів і прийомів аналізу.

Оцінка 0-10 балів ставиться у випадку: студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, невпевнено користується м методикою розрахунків та аналізу, допускає грубі помилки, що спотворюють зміст роботи.

Критеріями оцінювання доповіді виступають (денна форма навчання):

Оцінка 15 балів ставиться у випадку: студент дає правильну відповідь, правильно застосовує одержані знання, вміє зробити конкретні логічні висновки по правильно виконаних розрахунках, оформляє роботу згідно вимог.

Оцінка 10-14 балів ставиться у випадку: студент дотримується послідовності при виконанні практичних завдань, роботу виконує чисто, акуратно у відповідності з нормативними вимогами, але можливі несуттєві неточності у висновках, пропозиціях, арифметичних розрахунках, які не змінюють суті одержаних результатів.

Оцінка 5-9 балів ставиться у випадку: студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, але допускає помилки в розрахунках, не вміє чітко формулювати висновки по результатах розрахунків, відчуває труднощі при використанні методів і прийомів аналізу.

Оцінка 0-4 балів ставиться у випадку: студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, невпевнено користується методикою розрахунків та аналізу, допускає грубі помилки, що спотворюють зміст роботи.

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні джерела

1. Аналіз господарської діяльності: підручник / Г.І. Кіндрацька, А.Г. Загородній, Ю.І. Кулиняк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019.
2. Байбеков Т. СVP-аналіз – ефективний інструмент для оцінки перспектив ведення бізнесу / Т.Байбеков // Бібліотека «Баланс». – 2013. – № 23. – с. 65-76.
3. Економічний аналіз. Навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М.Загородна, Р.В.Федорович. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2010.
4. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О. , Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018.
5. Золотухін О. Економічний аналіз діяльності підприємства: цілі та завдання / О. Золотухін // Бібліотека «Баланс». – 2013. – № 23. – с. 4-6.
6. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / За ред. Проф. А.Г. Загородного. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Львів: “Магнолія 2006”, 2008.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (зі змінами і доповненнями).
8. Омельницька З. АВС-аналіз товарного асортименту / З. Омельницька / / Бібліотека «Баланс». – 2013. – № 23. – с. 59-64.
9. Приймак В.І. Математичні методи економічного аналізу: навч.посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.І. Приймак – К.: Центр учбової літератури, 2009.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. №996-XIV (зі змінами та доповненнями).
11. Шпанковська Н. Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. [текст] : навч. посіб. / Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король, К.Ф. Ковальчук [та ін.] ; за ред. К. Ф. Ковальчука – К. : “Центр учбової літератури”, 2012.

7.2. Додаткові джерела

1. Аналіз господарської діяльності: практикум / Г.І. Кіндрацька, А. Г. Загородній, Ю.І. Кулиняк. – 2-ге вид., доопрац. і допов. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018.
2. Звітність підприємств : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і оподаткування») / [В. П. Пантелеєв, О. А. Юрченко, Г. М. Курило, К. В. Безверхий ; за заг. редакцією д. е. н., проф. В. П. Пантелеєва]. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017.
3. Інформаційна база даних учасників фондового ринку SMIDA: <https://smida.gov.ua/>
4. Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки. – Одеса, ОДЕУ. – 2010.
5. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава : ПДАА, 2016.
6. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Аза-ренков, Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015.